A°. 1857. N°. 264.

VRIJDAG 6 NOVEMBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

De Gedeputeerde Staten der provincie *Utrecht*,

Brengen ter kennisse van de belanghebbenden, dat het Ontwerp-reglement voor de waterschappen in deze Provincie, thans bij de Provinciale Staten in behandeling, ingevolge het besluit dier Staten van den 3. November No 8, ter provinciale Griffie algemeen verkrijgbaar is gesteld met de daarbij behoorende memorie van toelichting, tegen den prijs van *f* 0,50.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
S. VAN HEEMSTRA. Voorz.
C. W. MOORREES, Griffier.

OPROEPING.

Aangezien door de ambtenaren bij de Stedelijke belasting alhier, krachtens art. 15 der verordening op de invordering der belasting op de honden, zijn in beslag genomen eenige honden, welke op den openbaren weg zijn aangetroffen zonder voorzien te zijn van het metalen teeken, voorgeschreven bij art. 11 der gemelde verordening: zoo worden ter voldoening aan art. 227 der wet van 29 Junij 1851, Staatsblad No. 85, de onbekende eigenaars dier honden opgeroepen om, binnen twee dagen, dus vóór of op den 9. November e. k. des middags voor 12 ure te verschijnen aan het gebouw der veewaag alhier (Jacobiekerkhof) ten einde tegenwoordig te zijn bij de inventarisatie der in bewaring gestelde honden.

Zullende voorts die honden, waarvoor niet, volgens art. 278 der gemelde wet, de waarde tot borg is gesteld, krachtens art. 279 derzelfde wet, op magtiging van den Kantonregter in het openbaar worden verkocht, welke verkooping alsdan Maandag den 9. November 1857 des namiddags ten een ure, ter plaatse voorschreven zal plaats hebben.

Utrecht, 6 November 1857.

De Hoofdontvanger der Stedelijke belasting.
WALLAND.

UTRECHT 6 November.

Rijks-Finantiën.

Er is geen gewigtiger omstandigheid in het konstitutioneel staatsleven dan de aanbieding en behandeling der begrooting. Daarmede wordt de toestand van 's lands-geldmiddelen en krediet weder publiek; wordt ter sprake gebragt en onderzocht, wat ten slotte in het rijksbestuur toch het zwaarste weegt en moet wegen. Gelukkig noemen wij het land, 't welk, zooals het onze, zich in eene jaarlijksche openlegging en behandeling van dit gewigtig onderwerp mag verheugen. De aangebodene Staatsbegrooting voor 1858 en hare toelichting en vooral de voorloopige verslagen van de afdeelingen der Tweede Kamer geven veel licht over onzen geldelijken toestand: niet minder echter de opmerkingen, gemaakt bij het onderzoek der Wetsontwerpen tot wijziging der Gemeentewet, wat betreft de plaatselijke Belastingen en de daarmede zamenhangende voordragten tot verandering van sommige Rijksbelastingwetten.

Men verzekert in den jongsten tijd vrij algemeen, dat het ons vaderland welgaat en de steeds klimmende opbrengst onzer belastingen strekt daarvan inderdaad ten bewijze. Men verzekert al verder, dat 's Rijks finantiën in den bloeijendsten toestand verkeeren: en de jaarlijksche aflossingen van schuld zijn hiervoor onwraakbare getuigen. En toch, wij herhaalden dat reeds menig jaar, maar thans sterker dan vroeger: het bestuur onzer geldmiddelen is op eenen verkeerden weg: op een' weg, die vroeger of later tot groote teleurstellingen zal voeren. En ook hiervan is het bewijs te leveren, wanneer men voor een oogenblik, bij de onderlinge beschouwing en vergelijking onzer staatsbegrooting en rekeningen, de *ontvangsten* ter zijde stelt, en zich alleen tot de *uitgaven* bepaalt: Hier vindt men eene jaarlijksche, hoogst aanzienlijke toename; eene vermeerdering, die in geene de minste verhouding staat, en verre overtreft, de vermeerdering onzer gewone inkomsten. Onze *gewone* inkomsten toch zijn op aandrang der wetgevende magt, ten gevolge van afschaffingen van belastingen, aanmerkelijk verminderd, en, alvorens zij zich daarvan nog geheel hersteld hebben, worden zij door voorstellen der regering met een nieuw verlies van ongeveer *f* 800,000 bedreigd.

Onze *buitengewone* inkomsten, de Oost-Indische baten, daarentegen zijn tot eene nooit gekende hoogte geklommen, maar ook ten doel staande aan steeds grooter wordende eischen, daar uit haar zullen gevonden worden de kosten voor de hermunting in Indië; de buitengewone kosten voor uitbreiding der marine, die van *f* 800,000 voor het jaar 1857 op 1½ millioen voor het volgend dienstjaar worden gebragt; de kosten gepaard met de afschaffing der slavernij in West-Indië; de kosten voor den aanleg van spoorwegen en publieke werken hier te lande; en ten slotte welligt nog de plannen van sommige ultra volksvrienden, om eenige akzijnsen als die op het geslagt en de brandstoffen af te schaffen!

Waarlijk aanspraken genoeg op de *buitengewone* baten, al zijn zij aanzienlijker dan men ze vroeger ooit kende! De regering erkent dit dan ook volmondig, en de Minister van finantiën heeft in zijne mededeeling van 11 Mei jl. openlijk aangekondigd, dat, tengevolge van het voorgenomen gebruik van belangrijke sommen voor andere einden dan schulddelging, het vooruitzigt verdwijnt, om in de eerste jaren den rentelast te zien verminderen. In de Tweede Kamer deelt men niet alleen dit gevoelen, maar ziet men de zaak nog donkerder in. Het voorloopig verslag toch zegt, „dat welligt, indien al de plannen „der regering de goedkeuring der wetgeving verwier„ven, in de eerste jaren, ook onder gunstige om„standigheden niets meer voor amortisatie van schuld „zou kunnen worden besteed dan de vaste posten, „die jaarlijks op Hoofdstuk IX *a* der staatsbegroo„ting voorkomen," waardoor de jaarlijksche vermindering van den rentelast tot het onbeduidend cijfer van *f* 60,000 s' jaars zou worden teruggebragt.

Zoo zal dan het zoo heerlijk aangevangen werk der schulddelging, waardoor in weinige jaren onze rentelast met omstreeks *drie millioen* guldens verminderd was, zoo goed als gestaakt worden! Zoo zullen wij geene enkele schrede meer zetten op den eenigen weg, die ons aan de *wisselvallige* en *buitengewone* baten onzer Koloniën ontvoeren konde, om onze geldmiddelen op een zuiveren en vasten grondslag te stellen! Zoo zullen wij — indien die buitengewone baten eens plotseling moesten ophouden — door de *onzuinigheid* onzer administratie in veel ongunstiger toestand verkeeren, dan waarin wij voor 8 of 10 jaren waren. Vraagt men voor dit laatste bewijzen, zoo wijzen wij op het voorloopig verslag. Wij lezen daar:

„Voor de algemeene dienst van den staat is, na „aftrek van hetgeen voor rente-betaling gevorderd „en voor schulddelging besteed werd, alsmede van „geheel buitengewone uitgaven, zooals voor het her„stel der Munt en der Russische schuld, blijkens de „staatsrekeningen of de voorloopige regerings opga„ven, werkelijk uitgegeven, in 1850 *f* 32,199,997.34⁵, „in 1856 *f* 38,258,640.64".

Terwijl dus de *gewone inkomsten* van den staat, die in het afgeloopen jaar 1856 in ronde cijfers *f* 58,700,000 bedroegen, tegen nagenoeg 59 millioen in 1850 — waarbij derhalve het bedrag der afgeschafte belastingen met name die van het gemaal ongeveer hersteld was, — op *dezelfde hoogte* zijn gebleven, zijn de *gewone uitgaven* over datzelfde tijdvak met *zes millioen verhoogd.* Trekt men hieraf eene rentebesparing van *drie millioen*, ten gevolge eener „reusachtige" schulddelging verkregen, zoo zijn onze geldmiddelen nog in dat tijdvak *drie millioen* guldens 's jaars *achteruitgegaan.*

Voor wezenlijke tegenspraak zijn deze becijferingen niet vatbaar, en zij werden in vorige jaren door den minister in zijne memoriën van beantwoording ook nooit geleverd. De Kamer is dan ook nooit van de ongegrondheid der zienswijze van vele harer leden overtuigd geworden: en toch heeft zij over al die jaren de rigting der regering in deze goedgekeurd. Zij zal dit — wij twijfelen er niet aan — ook dit jaar weder doen, en wij beklagen deze heillooze verblinding. Het is eene ware Oostersche verblinding, daar men in de schatten, uit onze Oost Indische Koloniën te trekken, geene grenzen ziet of wil zien. Intusschen schijnt toch het tegenwoordig oogenblik juist wel geschikt, om eenige bedenkingen te gaan koesteren nopens die onfeilbaarheid van koloniale baten, en van een finantieel stelsel *geheel* op *buitengewone* ontvangsten van dien aard gegrond. De gebeurtenissen in Britsch-Indië staan waarschuwend daar. Ons *kan* iets dergelijks treffen. Maar al gebeurt dit niet, al blijft rust en orde in onze koloniën voortdurend gehandhaafd, de gebeurtenissen in Engelsch-Indië zullen ongetwijfeld op den algemeenen handel en welvaart een grooten invloed uitoefenen. Men lette slechts op de verminderde opbrengst der akzijnsen in Gr. Brittannie; op de onverkoopbaarheid der Oost-Indische voortbrengselen aldaar, waardoor de voorraden van koffij en suiker in de Britsche handelsplaatsen op dit oogenblik veel grooter zijn dan in vorige jaren. Men lette vooral op den hoogst ongunstigen afloop onzer laatste koffijveilingen te Amsterdam, waar alles meest opgehouden werd, terwijl de prijzen sedert nog daalden. In een en ander zijn overvloedige gronden, om een bekwaam financier, aan andere en betere plannen te doen denken, dan die door de regering thans gehuldigd worden. Er zijn overvloedige gronden in, om onze wetgevende magt toe te roepen: vertrouw niet te veel op *buitengewone* middelen; laten de gewone inkomsten en uitgaven elkander dekken; ga daartoe toch met kracht voort op den eens ingeslagen weg der schulddelging!

— Het schaakspel, dat in zake de Vereeniging der Donauvorstendommen wordt gespeeld, doet niet alleen telkens een verschillend oordeel vellen, over den toestand der partij, al naar dat van de eene of andere zijde nieuwe zetten zijn gedaan, maar is tevens rijk aan allerlei incidenten, die nu en dan de aandacht een weinig afleiden, ofschoon ze ook in dadelijk verband staan met het einddoel, dat men tracht te bereiken. Zoo is het in de eerste plaats de verhouding van *Reschid Pacha* tegenover den Franschen gezant te Konstantinopel, die thans de aandacht trekt. De ongeregeldheden, bij de eerste verkiezingen in Moldavië plaats gegrepen, heeft men vooral aan den invloed van *Reschid Pacha* toegeschreven; na de verwikkelingen, waartoe die zaak aanleiding gaf, kon de wederoptreding van *Reschid* slechts zeer noode door Frankrijk worden gezien, en de ontevredenheid daarover kon zekerlijk niet worden weggecijferd, door de bewering van *Reschid's* vrienden, dat hij niet zoo zeer tegen de Vereeniging is, dat hij daarentegen eene schikking wenscht, en dat hij daarom, bij zijne erkende bekwaamheid, de ware man der positie is. — Eene andere bijzaak is het gebeurde in Servië, dat de Oostenrijksche bladen willen verbinden met de kwestie, die omtrent Moldavië en Wallachijë moet beslist worden, ofschoon die er niets mede gemeens heeft. Het spook der revolutie kan van die zijde weinig vrees aanjagen. — In de derde plaats meldt men, dat de verhouding der Porte jegens zijne leenpligtige vorsten telkens minder gunstig wordt; Egypte heeft zich bijna los gemaakt; Tunis erkent slechts in geringe mate het gezag der Porte, en gaan nu de mogendheden, die Turkije nieuw leven en nieuwe kracht hebben willen schenken, ook in de Noordelijke deelen des rijks het gezag van den Sultan verminderen, ze zouden dan nu vernietigen, wat ze eerst hadden trachten op te bouwen. — Of deze laatste kwestie van Tunis ook op de Parijzer konferentie zal behandeld worden, daarover is men het niet eens; maar meer en meer acht men eene spoedige bijeenkomst der konferentie wenschelijk, om de stelling der Porte geheel tot zekerheid te brengen.

In het Deensch-Duitsche vraagstuk meldt men, dat weder een staatsstuk van het hof van Koppenhage te wachten is, om der Mogendheden te betoogen, hoezeer het in zijn regt is, in het geschil met de Duitsche hertogdommen; men zegt nog, dat het Deensche kabinet voornemens zou wezen, de zeer liberale kiezerswet van Denemarken bij besluit ook in de hertogdommen uit te vaardigen, en daardoor nieuwe Stenden te doen bijeen krijgen, die waarschijnlijk minder vijandiggezind zouden zijn, dan die onlangs te Itzehoe bijeen kwamen. Denemarken zou dan ook een weinig meer willen toegeven. Van Duitsche zijde wordt de eensgezinde werking van Oostenrijk en Pruissen als de beste waarborg gesteld, dat de tegenwoordige moeijelijkheden tot een spoedig en goed einde zullen komen.

Bij de bezwaren, die Engeland moet te boven komen, voegt men thans met meer zekerheid die zich in Ierland ontwikkelende ontevredenheid, die ernstiger moet worden. — De finantiële moeijelijkheden hebben eene nieuwe verhooging van het diskonto noodzakelijk gemaakt. Trouwens de berigten uit N. Amerika zijn nog steeds ongunstig, hoezeer men ook in Nieuw-York de goede uitwerking verwachtte van het niet meer in specie betalen der banken aldaar.

— Bij besluit heeft Z. M. goedgevonden, de benoeming van den heer *A. J. H.* baron *van Wassenaer Catwijck*, burg. van Driebergen, tot sekr. dier gemeente, met Zijne goedkeuring te bekrachtigen.

— Bij Kon. besluit zijn de volgende kontr. der dir. belast., in- en uitgaande regten en akz. verplaatst, te weten: naar Haarlem, de heer *J. P. Helmolt*, thans te Amsterdam; naar Delft, de heer *A. Collard*, thans voor de tweede afd. te Dordrecht.

— Met Zr. Ms. goedkeuring is door den konsul voor de staten Missouri, Iowa en Illinois tot zijnen vice-konsul voor den staat Iowa, residerende te Keokerk, benoemd de heer *N. Anslijn.*

— Het koninklijk stoomjagt de Leeuw is te Vlissingen Zaturdag jl. aangekomen. Z. K. H. de *Prins van Oranje*, wiens aankomst met de stoomkorvet Groningen aldaar ieder oogenblik wordt te gemoet gezien, zal zich met dat stoomjagt dadelijk na aankomst naar 's Hage begeven.

§— Gister nadenmiddag hebben wij onze geabonneerden binnen deze stad reeds met een enkel woord kunnen bekend maken met het bij de Tweede Kamer ingekomen wetsontwerp, houdende maatregelen van bezuiniging ten opzigte het Hoog Militair Geregtshof. Heden ontvangen wij het officiële stuk, waaraan wij het volgende ontleenen:

Met wijziging van art. 1 der provisionele instruktie voor het Hoog Militair Geregtshof, vastgesteld bij de wet van den 20. Julij 1814, worden bestaande of toekomende vakatures van *militaire* leden in het Hoog Militair Geregtshof niet vervuld, dan ingeval de dienst der justitie het noodzakelijk vordert.

Dienovereenkomstig kan het getal militaire leden van het Hoog Militair Geregtshof verminderd worden met *twee*, als één officier van de zeemagt en één officier van de landmagt.

De bezoldigingen worden voorgesteld als volgt: voor den voorzitter *f* 4000; voor elk der leden *f* 3000; voor den advokaat-fiskaal *f* 4000; voor den griffier *f* 2500.

De voorzitter en leden verkrijgen, zoodra zij den ouderdom van zeventig jaren bereikt hebben, regtens het eerelidmaatschap van het kollegie, en tevens regt op pensioen.

Zij houden met dat tijdstip op hunne bediening uit te oefenen, doch kunnen in die zaken, aan welker behandeling zij alsdan deel hebben, werkzaam blijven.

De betrekking van provoost-generaal en de instelling der hellebardiers zijn afgeschaft en bij dezelve wordt bepaald, dat de uitspraken van het hof zullen worden ten uitvoer gelegd op bevel en onder toezigt van den advokaat-fiskaal door beambten, door Z. M. daartoe aan te wijzen.

Deze wet zou in werking treden met den 1. Jan. a. s.

In de bij dat ontwerp gevoegde memorie van toelichting wordt aangemerkt, dat, naar het inzien der regering, eene geheel nieuwe en veelomvattende regterlijke organisatie van het militaire Justitie-wezen moet worden voorafgegaan door eene regterlijke organisatie van het burgerlijke regtswezen. Zij acht het alzoo op dit oogenblik alleen mogelijk, om de inrigting van het hoog Militair Geregtshof te vereenvoudigen en minder kostbaar te maken. Het ontwerp betreft alzoo uitsluitend een maatregel van bezuiniging, die op het personeel ten hoogste kan bedragen *f* 13,500, maar ook tot *f* 7,500 kan afdalen, door welken de militaire Justitie noch wordt belemmerd, noch benadeeld. In de memorie verklaart de regering verder, dat, wat het nationaal wetboek van strafregt aangaat, reeds een ontwerp daarvan bij het departement van Justitie in gereedheid wordt gebragt, en dat deze belangrijke arbeid eerlang aan het oordeel der Staten-generaal zal kunnen worden onderworpen.

— Uit 's Hage schrijft men aan de *Arnh. Ct.*: De heer *Mijer*, minister van koloniën, heeft gisteren ten gehoore ontvangen den verdienstelijken kolonel van het O. I. leger, *Waleson*, die zich hier met verlof bevindt, doch, zoo als bekend is, weldra weder naar de Oost zal vertrekken.

— De Minister van Finantiën brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat, krachtens de wet van 24. Dec. 1856, tot en met den laatsten Dec. 1858, ten kantore van de Nederl. Bank, zal worden gevaceerd tot de verwisseling, hetzij tegen muntbiljetten, uit te geven krachtens de wet van 26 April 1852, hetzij tegen ander betaalmiddel, van de reeds verjaarde muntbiljetten, uitgegeven krachtens de wetten van 18 Dec. 1845 en 17 Sept. 1849; dat deze muntbiljetten alsmede gedurende den gezegden termijn zullen worden aangenomen door 's Rijks betaalmeesters, zoowel in verwisseling, bij zooverre en tegen zoodanig betaalmiddel als hunne kassen zullen gedoogen, als in overstortingen door de daartoe bevoegde komptabelen ten behoeve van 's Rijks schatkist; en dat na den laatsten Dec. 1858 geene gelegenheid tot verwisseling der muntbilletten van 1845 en 1849 meer overblijft; weshalve de houders van die biljetten ten ernstigste worden aangemaand om zich den op nieuw verleenden termijn ten nutte te maken.

:— De kamer van koophandel en fabrieken te Breda heeft zich zeer onlangs bij adres tot de Tweede Kamer der Staten-Generaal gewend, ten einde aan de Tweede Kamer mede te deelen hare wenschen en vrijmoedige beschouwingen omtrent de gewigtige, thans aanhangige vraagstukken betrekkelijk ons spoorwegstelsel en de middelen, welke naar het oordeel van gemelde kamer van koophandel, het meest geschikt zouden zijn om tot eene spoedige uitvoering daarvan te geraken. In dat adres zegt de Kamer, dat, naar hare meening, geheel Nederland de beschouwingen der regering, in de memorie van toelichting van het ontwerp tot verhooging van hoofdstuk V der staatsbegrooting voor 1857 vervat, over de wijze van aanleg en exploitatie der spoorweglijnen, moet beamen, en dat het wenschelijk ware, dat, zooveel mogelijk werd gevolg gegeven aan het door het goevernement geuit verlangen, wanneer het zegt: „Eigen aanleg en exploitatie zou bovendien de vereeniging van bijzondere kapitalen en den associatiegeest tegengaan. De regering zag dien zoo gaarne bij de Ned. kapitalisten aangewakkerd, omdat daardoor zoo voordeelig op de ontwikkeling van den nationalen rijkdom kan worden gewerkt. „De ondernemingsgeest vordert echter, zegt de kamer, vooral in Nederland eene krachtige opwekking en prikkel, en zij meent, dat het dus de meest ernstige overweging verdient, hoedanig die het beste zoude zijn aan te moedigen, opdat niet de overwegende invloed van vreemden ten slotte strekke tot onderdrukking van onze handels- en industriële belangen. De kamer wijst o. a. op het bekende artikel van de *Indépendance Belge*, van haren Berlijnschen korrespondent, waarin onbewimpeld wordt te kennen gegeven, dat Belgie niets onbeproefd zal laten om de groote handelswegen van Antwerpen te vermeerderen, en dat hare geheime drijfveeren de bepaalde strekking hebben, om zich door eenen weg uit Antwerpen naar Rheine met het Noorden van Duitschland en evenzeer over Roermond met Dusseldorp in direkte verbinding te stellen. Ter bereiking van dit doel ontziet men zich zelfs niet Antwerpen eene Duitsche haven en Vlissingen eene kunstmatige schepping te noemen, en zou België zeker ook alles in het werk stellen om eene direkte verbinding van Antwerpen met Neuzen of eene andere plaats aan de Noordzee te verkrijgen. De Kamer acht het dus meer dan dringend voor Nederland noodig, wil het zijn rang in de handelswereld blijven behouden, dat in het Zuiden en Noorden spoorwegen worden daargesteld en houdt het daarvoor, dat eene der belangrijkste onder de geprojekteerde spoorweglijnen voorzeker is die van Vlissingen, over Middelburg, Breda, 's Bosch naar Venlo. De Kamer verzoekt krachtdadige ondersteuning voor dit groote werk, zij meent daartoe niet genoeg te kunnen aanbevelen de bevordering van het ontstaan van groote maatschappijen, die, ofschoon afzonderlijk bestaande, alle volkomen eenstemmig en tot hetzelfde doel zouden moeten zamenwerken. De Kamer wijst ook op het bekende vlugschrift: „Note sur les divers systèmes d'encouragement à accorder par l'Etat aux Compagnies de Chemins de fer." Zij deelt volkomen het gevoelen van den zaakkundigen schrijver dezer brochure, wanneer hij aanprijst het verleenen van subsidie van rijkswege tot daarstelling der groote kunstwerken, gepaard met waarborg van vaste rente voor eenen bepaalden tijd. Deze ondersteuning zal haars inziens het beste doel treffen en kan ten gevolge hebben, dat wij weldra met betrekking tot de spoorweg-verbindingen niet meer bij anderen zullen behoeven achter te staan. De kamer hoopt, dat hare beschouwingen van eenigen invloed mogen zijn op de door de Tweede kamer te nemen beslissingen, die ongetwijfeld voor geheel Nederland, met het oog op de belangen van handel, nijverheid enz. als eene ware levensvraag zijn te beschouwen.

— Eergister is bij het gemeentebestuur te Gouda, eene Koninklijke beslissing ingekomen, waarbij de keuze der vijf, voor eenigen tijd gekozen raadsleden, voor geldig wordt verklaard, kunnende zij derhalve als zoodanig zitting nemen. In der tijd was tegen die benoeming door een kiezer geprotesteerd, als zou niet behoorlijk zijn voldaan aan de artt. 43 en 48 der kieswet, doordien de gemeente-sekretaris, en *niet* een raadslid, de namen had opgeteekend, zoo als art. 48 zegt. De raad, zich baserende op de laatste zinsnede van art. 43, meende in zijn regt te zijn, en heeft, op het te niet doen der stemming door gedeputeerde Staten, zich bij rekwest tot Z. M. den Koning gewend, die thans de toenmalige keuze voor geldend heeft verklaard.

— In de *Middelb. Ct.* leest men: Door bijna alle dagbladen is dezer dage het berigt opgenomen dat de zaken der maatschappij van weldadigheid met het nieuwe bestuur en de regering zouden geregeld zijn. Dit berigt is ten eenemale onjuist, daar de zaken der maatschappij niet verder gevorderd zijn dan dat waarschijnlijk dezer dage de staatskommissie met de door de leden der maatschappij gekozene zes heeren, de in December 1856 gestaakte onderhandelingen zullen hervatten.

— Den 17. dezer, zijnde de herinneringsdag der herstelling van Neêrlands Onafhankelijkheid, zal te Rotterdam voor de afdeeling dier stad van het *Metalen Kruis*, door het tooneelgezelschap van den heer *J. Ed. de Vries* worden opgevoerd *Onthoud uw Dag* van Mr. *J. H. Burlage.* De heer *A. Peters*, direkteur van het Rotterdamsch tooneelgezelschap, zal bij die gelegenheid een toepasselijk dichtstuk voordragen.

— In het *Handbl.* leest men: Naar wij vernemen heeft de Engelsche konsul te Amsterdam, daartoe uitgenoodigd door den lord-mayor te Londen, eene lijst doen cirkuleren bij de aanzienlijkste handelshuizen aldaar, ten behoeve van de slagtoffers in Engelsch Indië; reeds is voor aanzienlijke sommen op die lijst geteekend, en werd onder anderen door de Ned. Handels Maatschappij de belangrijke som van *f* 1200 bijgedragen.

:— Naar men verneemt, heeft bij het regement dragonders te 's Hage, ruim een 30tal dragonders voor de Oost-Indische dienst geteekend; ook van de batterij veldartillerie hebben verscheidene manschappen over-geteekend.

— Volgens de *Oostpost*, een te Soerabaya verschijnend blad, geschiedde Zaturdag den 22 Aug. met bijzondere plegtigheid de inwijding van een groot waterwerk, namelijk een stuwdam c. a., in de Torrangrivier te Lenkong, een werk, voor die omstreken van groot belang. Na afloop der plegtigheden hadden er onderscheidene volksvermaken plaats. Op het kollation te dier gelegenheid werd, nevens den resident, bijzondere hulde gebragt aan den hoofdingenieur *de Bruyn*, allezins blijk gevende hoe die heeren aldaar aller achting genieten.

— Uit een brief van de beroemde reizigster *Ida Pfeiffer*, den 23 Junij ll. te Tananariva (Madagaskar) geschreven, blijkt, dat zij aldaar zeer tevreden en bijzonder wel ontvangen was. Daags te voren was zij aan het hof uitgenoodigd om klavier te spelen, en zij verwierf daardoor zoo grooten bijval, dat de Koningin haar eene menigte gevogelte en eijeren als blijk van welgevallen toezond. *Amst. Ct.*

— Dingsdag ll. is door de arrond.-regtbank te 's Bosch uitspraak gedaan in de bekende zaak van *M. Puls*, loodgieter en aannemer te dier stede, beklaagd van onwilligen manslag ten gevolge van onvoorzigtigheid of onbedrevenheid, gepleegd in de kerk van de H. Catharina, wegens het op 6 Julij ll. instorten van den steiger, in die kerk geplaatst. De regtbank heeft, na een streng onderzoek, en na de verdediging door mr. *Jan Sassen*, advokaat aldaar, den beklaagde vrijgesproken.

— Wij vernemen, dat de heer *P. Boas*, hoofddirekteur van het Théâtre des Variétés in de Amstelstraat te Amsterdam, het voornemen heeft, om binnen die stad op te rigten eene kweekschool ter opleiding voor het nationaal tooneel; daartoe zal aan hen, die zich aanmelden, van den leeftijd van zes jaren af, tegen betaling eener kleine jaarlijksche bijdrage, grondig onderwijs worden gegeven in de Nederduitsche taal, de uiterlijke welsprekendheid, de zangkunst, enz.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 5 *Nov.* 0.40 El; + AP. 7.35. Gew. 0 d.
Keulen, 4 „ 3 v. 10 d. (4 v. 0 d. Rijnl.)
Gev. 1/2 duim. Rijnl.

SPANJE.

MADRID, 31 Oktober.

De koningin heeft met hare bezoeken in de negen kerken, welke zij gedurende de laatste maand harer zwangerschap zal doen, een begin gemaakt.

Eergister heeft de Koningin vrij groote maar ook aangename opschudding verwekt. Zij reed in open kales, toen zij een priester tegenkwam, die een zieke ging bedienen. De Koningin steeg uit en volgde den geestelijke niettegenstaande haar reeds gevorderde zwangerschap. De stervende was een oud sergeant, die in den strijd tegen de Karlisten menige wonde bekwam; hij was innig bewogen, toen hij de Koningin naast zijn sterfbed zag knielen; een uur later kwam H. M. een ander priester tegen, die naar een stervenden jongeling van 22 jaren zich begaf; ook dien volgde zij en besteeg met hem de 6de verdieping, om ook bij dit sterfbed hare gebeden te voegen, bij die der aanwezigen. Aan elk dezer zieken heeft de Koningin 4000 realen gezonden.

Men verwacht, dat het nieuwe Kabinet weldra een staatkundig programma zal bekend maken, of althans eenige mededeeling zal doen, omtrent het stelsel, dat het wil volgen. De heer *Mon* denkt aanmerkelijke bezuinigingen te kunnen invoeren, en heeft aan elk minister zijn speciaal budget gezonden, om in elk departement te trachten het evenwigt te herstellen. Ter bevordering van den algemeenen welvaart moet die minister te Rome ook besproken hebben de opheffing der feestdagen in Spanje, die zoovele dagen in de week de werklieden tot staken van den arbeid nopen. Men zou slechts 7 kerkelijke feesten buiten den Zondag overhouden, en de overigen steeds op de Zondagen vieren. Dit ware een groote aanwinst voor Spanje.

Men begint in de Spaansche havens beangst te worden voor de geele koorts, die in Lissabon hevig blijft woeden. Te Madrid is men ook bevreesd, maar men beweert, dat dit onjuist is, daar de geele koorts nimmer in het binnenland woedt.

ITALIE.

TURIJN, 1 November.

De in-vrijheid-stelling van elf personen van de manschap der stoomboot Cagliari, door het opper-geregtshof te Salerno, wordt als een bewijs van gematigdheid der Napelsche regering beschouwd. De Sardinische gezant te Napels, de heer *Groppello*, heeft de onmiddelijke vrijlating der elf onschuldig verklaarde personen gevraagd, en deze zijn gisteren, aan boord van de paketboot il Lombardo, te Genua aangekomen.

Ook in Turijn zijn inschrijvingen geopend voor de offers van den Indieschen opstand. Koning *Victor Emanuel* heeft voor 10,000 fr. ingeschreven.

Men leest in de *Gazetta Piemontese* van 2 Nov.: „Gisteren is de ijzeren spoorweg van Alessandria naar Borghera geopend."

De begrafenisplegtigheid van graaf *Siccardi* heeft te Turijn den 30 Okt. met grooten luister plaats gehad. De ministers, de hooge staatsbeambten, de Britsche gezant en een tal belangstellenden volgden den stoet. De nationale garde was talrijk opgekomen.

Men houdt het er voor, dat het regtsgeding omtrent de Cagliari, dat weldra te Salerno zal beginnen, moeijelijkheden van staatsregterlijken aard zal medebrengen.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 3 November.

De door den keizer thans goedgekeurde vermindering bij het leger zal den 1. Jan. in werking komen. Eenige staatslieden waren tegen deze vermindering ten opzigte der Italiaansche kroonlanden, waarvan men den toestand steeds als gevaarlijk beschouwde. Ten slotte zijn de voorstellen van den minister van financiën doorgegaan, die op bezuinigingen blijft aandringen.

Onze gezant te Rome, graaf *Colloredo*, heeft instruktiën ontvangen, om de pogingen van den hertog *van Grammont*, ten einde, namens Frankrijk, noodzakelijke verbeteringen in den kerkelijken staat in te voeren, met al zijnen invloed te ondersteunen.

Uit Warschau schrijft men van den 30. Oktober: „Heden is er weder aan 40 Poolsche verbannenen gratie verleend, zoodat zij in hun vaderland vrijelijk kunnen terugkeeren."

Bij de vermindering van het leger zullen alleen 30 generaals in inaktiviteit gesteld worden.

Uit Belgrado schrijft men van den 28 Okt.:

De lijst der nieuw benoemde senatoren is reeds verschenen. Van het proces tegen den waywood *Mucitsch* en tegen de 8 senatoren heeft men afgezien. De ontslagene senatoren bekomen pensioen, en het staat hun vrij in Servië te blijven of zich in een ander land te vestigen. De andere in den aanslag op het leven van prins *Alexander* gewikkelde personen, de president des senaats *Stefanowitsch*, de president *Rajowitsch*, enz. bevinden zich nog in de gevangenis. Eergisteren zijn in alle kerken des lands dankgebeden ten hemel gezonden voor de gelukkige redding van den prins.

BERLIJN, 4 November.

De koning heeft gisteren wederom gedurende 20 minuten eene wandeling gedaan, en een zeer goeden nacht gehad.

De *Zeit* verklaart, dat de regeling van den grondeigendom en de verbetering der organieke wetten de eenige wezenlijke behoeften der Donau-Vorstendommen zijn.

TRIEST, 5 November.

Wij hebben tijdingen uit Konstantinopel tot den 31 Okt. De heer *v. Prokesch* had verscheidene konferentiën gehad met *Reschid-Pacha* en met *Ali-Pacha* ten opzigte van Servië, Albanië en de Donau-provinciën, die vele moeijelijkheden aan de Porte veroorzaken.

De koningin *Amalia* van Griekenland, die eenen geruimen tijd in Duitschland heeft doorgebragt, is den 28 Okt. te Athene terug gekomen en feestelijk ontvangen. De opening der Grieksche kamers zal den 13 November plaats hebben, doch ze zullen onmiddelijk voor 40 dagen geprorogeerd worden.

ENGELAND.

LONDEN, 4 November.

Men berigt, dat in Ierland weder een politieke moord heeft plaats gehad. Het is een Schotsch landeigenaar, die, naar 't schijnt, gevallen is als gevolg van het niet naleven der oud Iersche gewoonten. Dadelijk is op de parochie, waar de moord is gepleegd, eene boete van *f* 10,000 gesteld, die elk jaar zal moeten worden opgebragt, tot zoolang de schuldigen ontdekt zijn. Deze strenge toepassing van eene oude wet van koning *Alfred* zal de reeds in Ierland bestaande ontevredenheid stellig nog doen toenemen.

Het afloopen der Great Eastern is gestuit. Nadat mej. *Hope*, de dochter van den president der *Great Eastern steam-navigation-company*, aan het schip op de gewone wijze door het slingeren van eene flesch portwijn tegen de kiel, den naam van de Leviathan gegeven had, werd een begin gemaakt met het in werking brengen van het gevaarte, doch de Leviathan zakte slechts 1 voet of 18 duim aan de eene zijde, zonder zich aan de andere te bewegen. Het gerucht, dat er iets in wanorde was gekomen aan de machinerie, verspreidde zich dadelijk onder de groote menigte, die allerwege op booten den Theems bedekte. Ook bleek het, dat vier of vijf werklieden zoo zwaar gewond waren geworden, dat zij naar het gasthuis werden vervoerd. De heer *Brunel* zeide, dat hij slechts eene proef met den ketting had willen nemen, en dat met hoog water het vaartuig in de rivier zou dalen. De minister van marine, de lord-mayor en de Siamesche gezanten waren tegenwoordig.

Na dezen ongelukkigen afloop meenden velen, dat de proef heden weder zou worden hervat en het was zoo vol aan den ingang van Millwalt-Yard, dat men door de massa niet kon heendringen. Er is echter niets gebeurd, en men verwacht, dat het van stapel loopen thans op den 2. Dec. zal plaats grijpen.

Er is weder tijding van kaptein *m'Clintock*, die de laatste expeditie doet voor rekening van lady *Franklin*. Hij was den 6 Aug. bij kaap Craustoun, en had een eskimo en 10 honden aan boord, waarvan hij veel dienst hoopte te hebben.

Omtrent den moord van de Waterloo Bridge is hier niets naders bekend. De policie heeft aan den minister van binnenland gevraagd, dat minstens *f* 6000, voor den aangever worde gesteld, met belofte van straffeloosheid, om een der medepligtigen tot openbaring uittelokken.

Uit Nieuw-York verneemt men van den 20., dat sedert eenige dagen zulke onrustbarende geruchten omtrent den toestand der banken in omloop waren geweest, dat men met vreugde de waarheid, hoe treurig dan ook, vernomen had. Zij komt hierop neêr dat sedert de laatste week de diskontos waren verminderd, met ruim *f* 16 millioen, de specie met ruim *f* 9 millioen, de ingebragte gelden en loopende rekeningen met ruim *f* 26 millioen terwijl de cirkulatie met ruim *f* $1^1/_4$ millioen was toegenomen. De schorsing van het betalen in specie door de banken was goed opgenomen en had den toestand eenigzins verbeterd. De bevoegdheid evenwel van het opperste geregtshof, om, gelijk het in deze zaak gedaan heeft, bij voorbaat te zeggen wat het in deze of gene veronderstelling zal doen en zoodoende op het gebied der wetg. magt te treden, werd door velen betwist, en in de onzekerheid, of niet soms eene uitspraak in den geest als het hof besloten heeft, eventueel door dat van Albany zal worden vernietigd, en zij insolvent verklaard zullen worden, is het te begrijpen, dat de banken aarzelen om hare diskonteringen te vermeerderen en, gelijk zij beloofd hadden, den handel te helpen. De handel tracht dus zooveel mogelijk zich zelven te helpen, en een middel daartoe door sommige groote huizen met goed gevolg gekozen, is de uitverkoop van manufakturen als anderszins, in het klein, naar wordt aangekondigd, met 25 en meer pCt onder den prijs der leverantiën in het groot. De dames, die bij al het geldgebrek, nog geld genoeg vinden kunnen voor krinolines, kanten mantilles enz. laten zich, voor hoe snugger de Amerikanen anders ook mogen gehouden worden, bij den neus leiden en bestormen die magazijnen, welke aldus hun oude waar kwijt worden en middelen vinden om hunne betalingen te doen. De handelaren *en détail* lijden daar natuurlijk niet weinig schade bij. Een dier groote firmas, welke met 1. Januarij $^1/_2$ millioen moet betalen, heeft, in de eerste dagen van dezen uitverkoop, elken dag *f* 50000 ontvangen.

Van de buitengewone bijeenroeping der wetgevende magt om over den toestand te raadplegen, schijnt niets te zullen komen. Ten gevolge van de pogingen van regeringswege aangewend, om de steden te hulp te komen die het slagtoffer der krisis zijn, zijn de gelden der schatkist tot 18 millioen gulden verminderd, en men meent dat de regering, zoo de opbrengst der inkomende regten niet mogt toenemen, eene leening zal moeten sluiten, terwijl er bovendien sprake is van vermeerdering der regten op sommige artikelen. Volgens den *New-York Herald* is de sekretaris der schatkist van oordeel, dat eene leening evenwel niet noodig zal zijn, en zal men zijne toevlugt tot bovengemelde verhooging en tot bezuiniging in de uitgaven nemen.

Den *Morn. P.* wordt uit Nieuw-York gemeld, dat 4089 arbeiders in de laatste dagen zijn afgedankt.

LONDEN, Donderdag 5 November.

Het stoomschip Van der Bildt, te Cowes gearriveerd, verliet New-York op 24 Okt.; het brengt geene specie mede. De geldzaken bleven in slechten staat. De paniek was zóóverre uitgestrekt en groot als ze nog gedurende deze krisis niet was geweest. Het officiëel opgegeven getal faillissementen sinds den 1. Aug. is omstreeks 900. Den 23. waren er onderscheidene nieuwe bijgekomen. — Katoen stil. Omstreeks eene waarde van £ 20,000 goud in baren is uit de bank genomen voor het vasteland. Gisteren ging eene waarde van £ 69,000 goud naar New-York.

De Korporatie van Londen heeft gisteren, op *Mansion-House*, een prachtigen eeredegen den hertog *van Cambridge* aangeboden. Op het banket, dat bij die gelegenheid heeft plaats gehad, heeft de graaf *van Granville* het gedrag van lord *Canning*, als goeverneur-generaal van Indië, verdedigd, en verklaard, dat er tusschen dien hoogen ambtenaar en lord *Campbell*, den opperbevelhebber van de troepen in de oproerige streken, geen verschil of oneenigheid heeft plaats gehad, gelijk de dagbladen hebben te kennen gegeven. De gezant van N. Amerika heeft bij die gelegenheid in eene aanspraak verklaard, dat er in de Vereenigde Staten eene levendige simpatie voor de ongelukken der Engelschen bestond. De Turksche gezant heeft gezegd, dat de Sultan Engeland zeer genegen bleef.

De bank van Engeland heeft het diskonto tot op 9 pCt. verhoogd. De 3 pCt. Gek. zijn daarop tot $88^7/_8$ gedaald.

De stoomboot van der Bilt, die Nieuw-York den 24 Oktober heeft verlaten, is zoo even alhier aangekomen.

— 5 *Nov.* Gec. $88^1/_2$; Sp. $1^1/_4$ pCt. $25^3/_8$; Rusl. 5 pCt. $104^1/_2$; $4^1/_2$ pCt. 96; Holl. 4 pCt. $97^1/_2$; $2^1/_2$ pCt. $63^1/_2$; Peru $4^1/_2$ pCt. $75^1/_2$; Sard. 5 pCt. $89^1/_4$; Mex. $18^5/_8$.

FRANKRIJK.

PARIJS, 4 November.

Het gisteren medegedeeld gerucht, dat de heer *de Thouvenel* bij de jongste wijziging van het ministerie te Konstantinopel geweigerd heeft met *Reschid Pacha* in betrekking te treden, bevestigt zich ten volle.

De zaak der Deensche hertogdommen schijnt, volgens berigten uit Frankfort, een ernstiger aanzien te krijgen en welligt eene Europesche kwestie te zullen worden. Men spreekt er reeds van, in naam van de Bondsdag een legerkorps tegen Denemarken te laten optrekken. Volgens sommige bladen zou de Deensche regering den mogendheden eene cirkulair-nota hebben toegezonden, betreffende de nu door Pruissen en Oostenrijk in deze aangenomen houding. Dit is evenwel ongegrond; het Deensche kabinet heeft zijne gezanten in het buitenland slechts instruktiën doen toekomen, opdat zij opheldering kunnen geven omtrent den indruk, door den jongsten maatregel van Pruissen en Oostenrijk op den koning te weeg gebragt, en omtrent de gedragslijn die het Deensch kabinet nu meent te moeten volgen.

Volgens tijdingen uit China schijnt het dat het Fransche eskader dit jaar niets ondernemen en wachten zal, tot de Engelschen beter in staat zijn, om te ageren.

Op eene verkooping van manuskripten, enz. in het laatst dezer maand te houden, zullen o. a. twee merkwaardige stukken voorkomen. Het eene is een brief van graaf *Daru*, oudminister van *Napoleon*. De graaf, zich in 1810 te Amsterdam bevindende, schreef den keizer, dat te Zaandam een huisje bestond, dat gedurende twee jaren door *Peter den Groote* bewoond was. De minister geeft eene beschrijving van het huisje en vraagt of de keizer het voor *f* 3000 wil aankoopen, om het in stand te doen blijven. Op den rand is door den keizer geschreven: Zend dezen brief aan graaf *Daru* terug; ik hecht hieraan volstrekt geen gewigt. St. Cloud, 2 Sept. 1810. Het andere is een brief van den Hertog *de Rovigo*, die een zijner vrienden meêdeelt, dat de Keizer gelezen heeft, dat de minister van politie eenige lieden had laten arresteren, die na wegens de zaak van 3 nivôse gedeporteerd te zijn, zich weder te Parijs waren komen vestigen, waar zij stil woonden. De Keizer, schrijft de hertog, schreef mij, ze onmiddelijk in vrijheid te doen stellen en eindigde zijn brief aldus: Er heerscht reeds willekeur genoeg van mijn kant in Frankrijk, zonder dat de uwe er nog behoeft bij te komen; laat u dit niet weêr gebeuren.

Het tweede artikel van den heer *de Lamartine* over *Béranger*, heeft wederom aanleiding gegeven tot eene reeks lage en onvoegzame uitvallen van den *Univers*. Van dit blad gesproken, dient aangemerkt, dat de Ultramontanen alhier met leede oogen den loop der zaken in België aanzien, daar zij wel begrijpen, dat het door hen zoo geroemde, bij uitstek Katholieke België niet gezind is, zich onder het juk hunner heerschzuchtige partij te krommen.

— 5 *Nov.* Rente kont. $4^1/_2$ pCt. 90,75; op tijd 3 pCt. 67,—; Fr.-Oost. Spw. 665; Sp. $1^1/_4$ pCt. $25^1/_4$; 3 pCt. $37^1/_4$.

BELGIE.

BRUSSEL, 5 November.

Thans is de heer *Charles Rogier* bij den koning geroepen, en door Z. M. ontvangen. Het schijnt dus zeker, dat de heer *de Brouckère* den hem opgedragen last heeft opgegeven.

Eergister gaven wij op, dat de Parijsche pers vrij algemeen de aftreding van het ministerie goedkeurde, nu het de zekerheid had verkregen dat het niet de politieke rigting volgde, die de meerderheid der kiezers scheen te verlangen. Er ontbreken zich echter ook andere stemmen, die een geheel verschil-

\end oordeel vellen. Zoo beweert de *Union*, dat nu eenmaal het kabinet, na de ongeregeldheden van Mei aan 't bewind was gebleven, gelijk trouwens de koning het wenschte, en de omstandigheden zeer zeker eischten, het de taak tot den einde had moeten afspelen, en niet aftreden na den uitslag der gemeentelijke verkiezingen. Die verkiezingen hadden ontegenzeggelijk eene politieke strekking genomen; dit had echter niet behooren te zijn, en was dit ook eenmaal al het geval, dan moest de uitslag voor de regering eene aanwijzing, geen vonnis geweest zijn. Na die aanwijzing had het kabinet groote voorzigtigheid kunnen betoonen, tot dat de tijd daar was der parlementaire verkiezingen, en de ministers de ware politieke meening des lands hadden leeren kennen. Immers de kamer heeft hare behoudende meerderheid nog, en welk ander kabinet zal zich voor 't zelve kunnen vertoonen? Eene ontbinding is dus onvermijdelijk, als een ander kabinet de teugels van het bewind in handen neemt. Alleen in een opzigt kan men het gedrag van het kabinet billijken, als men namelijk aanneemt, dat het er zoo overtuigd van is, dat de meerderheid des lands eene gematigde, godsdienstige en dan tevens liberale rigting verlangt, dat het eene ontbinding heeft gewenscht, opdat een nieuw behoudend ministerie met meerdere kracht dan immer het werk van rust en orde zou kunnen voltooijen, dat door het afgetreden kabinet was begonnen.

Die zienswijze is zeer eenzijdig. De *Union* maakt zich blijkbaar een geheel verkeerd denkbeeld van de gemoedsstemming der natie; buitendien in het konstitutioneel leven is er bij den strijd der partijen nu en dan eenige opoffering noodig, zooals die thans wordt gedaan, om het raderwerk van den parlementairen regeringsvorm juist en goed te doen loopen.

— Uit Antwerpen meldt men, dat het zoo goed als zeker is, dat het ongeluk der ontploffing van de vuurwerkmakerij op het plein van Meir een gevolg is van het gas, dat een boven de gasvlam hangend stuk vuurwerk deed ontbranden. Een voorbijganger had het eerste stuk vuurwerk zien ontvlammen, en had de vrouw des huizes gewaarschuwd, die dadelijk trachtte te blusschen. Toen het tweede stnk echter ook vuur vatte verwijderde de voorbijganger zich haastig, en weldra hoorde hij de beide ontploffingen, die zoo groote verwoesting aanrigteden.

De opdelving der lijken van onder de puinhoopen van het Entrepôt te Antwerpen, geschiedt thans met bedaardheid, en daar het eerste gevaar van den arbeid geweken is, nemen thans ook burgerwerklieden er deel aan. Drie lijken zijn gister gevonden, die bijna onherkenbaar waren; uit het onderzoek der geneesheeren blijkt, dat deze ongelukkigen dadelijk den geest hebben gegeven, onder den last die hen als verpletterde. Ze zijn dadelijk in lakens gewikkeld en des nachts naar het hospitaal gevoerd; bij de opdelving waren geneesheeren en geestelijken tegenwoordig. De drie andere lijken heeft men ook reeds gevonden; ze zullen heden ontdekt worden. Op de verschillende verdiepingen van het ingestorte deel van het entrepot waren 1,704,745 pond goederen geborgen, nauwelijks $^1/_3$ van 't geen het gebouw op dat punt volgens 't reglement, mogt bevatten.

ADVERTENTIËN

*** Heden overleed, na eene langdurige ongesteldheid, mijn geliefde Echtgenoot, de Heer E. J. LANKHAAR.

Jutphaas, 3 Nov. 1857. J. E. STRAATMAN, Wed. E. J. LANKHAAR.

Utrechtsche Schouwburg.

*** Met toestemming van het Hoofd van het Plaatselijk Bestuur,

Hoogduitsche Opera.

Diploma's en Vrijbilletten niet gangbaar.

Op MAANDAG 9 November 1857,

zal het Hoogduitsche Opera-personeel, onder directie van **J. EDUARD DE VRIES,** met medewerking van het geheele ORCHEST van dat Tooneel, opvoeren:

JESSONDA.

Groot Romantiesch ZANGSPEL in drie Bedrijven.

Muziek van LOUIS SPOHR.

De Pausering na het Tweede Bedrijf.

Aanvang ten ACHT ure.

PRIJZEN DER PLAATSEN. Loges *f* 3.00. Parquet *f* 2.50. Parterre en 1e Amphithéater *f* 1.50. 2e Amphithéater *f* 1.00. Galerij *f* 0.75.

H.H. Militairen in uniform.

Loges *f* 2.50. Parquet *f* 2.00. Parterre *f* 1.00. 2e Amphithéater *f* 0.75. Galerij *f* 0.50.

De plaatsen kunnen besproken worden bij den Heer J. DOESBURG, en op den dag der voorstelling aan den Schouwburg van 11—3 ure.

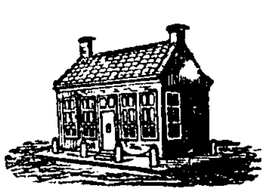

*** Men zal op morgen Zaturdag den 7. November 1857, des namiddags ten vijf ure, te Utrecht achter St. Pieter, in het Lokaal van Verkoopingen, in het openbaar veilen en verkoopen:

Eene kapitale, wel doortimmerde HUIZINGE, Erf, Grond en Tuin, met Kelders en Kluizen aan het water uitkomende, staande en gelegen te Utrecht, aan de westzijde van de Oude Gracht, wijk B., No. 35, tusschen de Wees- en Smeebruggen; voorzien van: acht zoo Beneden als Bovenkamers, waaronder eene Suite, allen behangen, de meesten met Stookplaatsen en Gestucadoord, Provisiekamer, Keuken, Kelders, Droog- en Turfzolders, Vliering, enz. Breeder bij Billetten en nader onderrigt, ten Kantore van den Notaris VAN SCHERMBEEK, te Utrecht.

HOUTVERKOOPING TE HARMELEN,

*** Op Maandag den 9. November 1857, des voormiddags ten 9 ure, in het Gemeentehuis aldaar, van circa 22 bunder 4, 5 en 6 jarig Elzen- Esschen- Geldersch- en Populieren HAK- en HOEPHOUT, en op Dingsdag den 10. November 1857, ter zelfder ure en plaatse van ongeveer 700 WILGEN BOOMEN, onder de gemeenten Harmelen, Kamerik en Woerden.

Breeder bij billetten omschreven.

VERKOOPING

van eenen **HOUTZAAGMOLEN** met **HOVENIERSLAND**, en van eenen **TUIN** met **Steenen Koepel**, alsmede van **HET REGT VAN HUUR** aan eene **Heeren Huizinge** met **Tuin**, te WIJK BIJ DUURSTEDE.

*** De Notaris van MARIëNHOFF, te Wijk bij Duurstede, zal, op Woensdag den 18. November 1857, des middags ten 12 ure precies in het *Schippershuis*, te Wijk bij Duurstede, in het openbaar verkoopen:

1e Perceel. Eenen kapitalen, goed beklanten, bijzonder geschikt en gunstig gelegen Achtkanten HOUTZAAGMOLEN, genaamd de *ZONNEWIJZER*, met de daarbij gelegen Woning, Arbeiderswoning, Loodsen, Schuren, Werf, Kolk, Erven en Gronden, staande en gelegen te Wijk bij Duurstede, Kadaster sectie C, numers 75, 75bis, 202 en 203, groot 41 roeden 30 ellen.

2e Perceel. 53 Roeden HOVENIERSLAND en TUIN met Steenen Koepel, staande en gelegen als voor, Kadaster sectie C, No. 76.

Eerst ieder afzonderlijk en daarna in massa.

3 Perceel. HET REGT VAN HUUR, tot het jaar 1922, aan eene Heeren Huizinge met Achterhuis, Stal en verdere betimmering, alsmede een stuk Bouwland; te zamen groot 57 roeden 40 ellen, staande en gelegen als voor, nabij gemelden Molen, Kadaster sectie C, No. 221—222.

Nadere informatiën te bekomen ten kantore van voornoemden Notaris VAN MARIëNHOFF.

UIT DE HAND TE KOOP,

door sterfgeval der Vrouw,

*** de WIND-KORENMOLEN te *Woudenberg* (Prov. Utrecht), welke sedert de onheugelijkste tijden een *zeer goed* bestaan heeft opgeleverd en zulks nog doet; zijnde van steen gebouwd, met ijzeren as en twee paar steenen, van eene soliede bouworde.

Gelegen aan den straatweg.

Te aanvaarden 1 Mei 1858.

Te bevragen in persoon bij den eigenaar en Molenaar G. DORRESTEIN, te Woudenberg.

Twee derden der kooppenningen kunnen tegen 4 perCent in den Molen gevestigd blijven.

TE KOOP:

*** Eene kleine verzameling van **Glazen toestelletjes**, zeer geschikt om Scheikundige proeven mede te nemen. Te bevragen onder letter S. bij de Boekverkoopers DEKKER en v. d. VEGT, Heerenstraat alhier. Brieven franco.

Men biedt tegen 1° Mei 1858 te HUUR aan:

*** Een zeer fraai BOVENHUIS met vele gemakken, gelegen op een der beste standen dezer stad. Franco te bevragen onder letter B. aan het Bureau dezer Courant.

KAMERS TE HUUR.

*** Dadelijk te aanvaarden, 2 nette GEMEUBELEERDE KAMERS, in een stil huisgezin in het midden der stad. Te bevragen bij F. W. BUSCH, Papier- en Lijstenhandelaar. Choorstraat.

*** Te HUUR met Februarij of vroeger:

Een LANDELIJK BUITENTJE, geschikt voor Zomer- en Winterverblijf. Te bevragen bij W. FLOOR, aan de Blaauw-Capel.

*** DE PILLEN VAN HOLLOWAY hebben weder gezegepraald over elk ander geneesmiddel. Een belangwekkend geval!!? Mejufvrouw *Amelia Winter*, te Luik woonachtig, oud 17 jaar, was veel en dikwijls onderhevig aan zwaare hoofdpijnen, beving der ledematen, verstijving aan het geheele ligchaam en andere kenteekenen van ongesteldheid die de ouders buitengewoon verontrusten, te meer daar de aard en naam der ziekte niet zeker bekend waren, de gevoelens daarover waren dan ook zeer verschillend. Nu drie maanden geleden, begon de moeder hare toevlugt tot de pillen van *Holloway* te nemen, welke spoedig de zaak deden veranderen, want in zes weken tijds genoot de jonge jufvrouw de beste gezondheid, na dat alle andere middelen te vergeefs waren gebruikt. Deze pillen zijn een uitmuntend middel voor jonge meisjes op zekeren leeftijd.

Zijn op *franko* aanvragen à kontant te bekomen bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht, bij G. C. T. VAN DE ROEMER, te Amersfoort, en bij J. STRAATMAN, hoofddépôthouder te 's Bosch, alsmede te Londen, Strand, 244, en New-York 80 Maiden Lane. HOLLOWAY's etablissement.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes Pillen à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 6,75, *f* 13,50, *f* 20,50. Potjes Zalf à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 13,85, *f* 20,95.

Marktberigten.

Wijk bij Duurstede, 4 Nov. Ordinaire Tarwe van *f* 8,75 tot *f* 9,25. Beste dito van *f* 10,25 tot 11,00. Rogge van *f* 7,00 tot *f* 7,75. Boekweit van *f* 8,00 tot 8,50. Haver van *f* 5,00 tot *f* 5,25. Paardenboonen van *f* 9,00 tot *f* 9,25. Witte Erwten van *f* 8,75 tot *f* 9,00. Rijstemeel van *f* 4,75 tot 5,10 de 50 Ned. ℔. Boter de 5 Ned. Onzen van $57\frac{1}{2}$ cents. Hoendereijeren de 100 stuks *f* 3,50.

Schiedam, 5 Nov. Granen. Verkocht: Gerst, 127 ℔ Libau *f* 208 kont., *f* 210 6/w. In publieke veiling verkocht ca. 120 last min of meer beschadigde Archangel Rogge van *f* 145 a *f* 160 kont. per last, wegende van 114 a 118 ℔, en ca. 81 last dito van *f* 140 a *f* 176 k. per last, wegende van 114 a 119 ℔. met *f* 3.50 per last voor veilingskosten.

Moutwijn per Ned. vat zonder fust *f* 16,75. Jenever id. *f* 22,25. Amsterd. proef *f* 23,50, zonder de belasting. Spoeling *f* 1,00 per ketel.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Nov.	Uren	Wind- rigt.	kr.	Barom bij 0°.	Ther F.	Afwijk. d. temp.	Vochtigh.	Gev. regen	Aanmerking.
			N. ℔						
5	2	zzo.	0.0	759.76	61.7	+ 13.5	0.92	0	Bewolkt.
	10	zo.	0.0	59.94	53.8	+ 11.2	1.00	0	B. helder, nev.
6	8	z.	0.0	61.95	47.3	+ 4.7	1.00	*0.3	Nevelig.

* Dauw.

PRIJZEN VAN KOEPONS EN LOSB. OBLIGATIËN.

Metalliek	*f* $27,72\frac{1}{2}$	Pruissische	*f* $34,37\frac{1}{2}$
Nat. Met. Coup.	„ —,—	Spaansche	„ —,—
Napelsche	„ —,—	Sp. Coup. per fr.	„ —,—
Div. Eng. in £	„ 11,65	Hamb. Russen.	„ 34,75
Eng. Russen	„ 11,65	Russ. in Zilv. R.	„ $34,12\frac{1}{2}$
Fransche	„ 55,25	Poolsche in fl.	„ $25,87\frac{1}{2}$
Belgische	„ $55,62\frac{1}{2}$	Dollars	„ —,—

PRIJZEN DER EFFEKTEN.

AMSTERDAM 5 November 1857.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$62\frac{3}{16}$	$62\frac{1}{4}$	$62\frac{3}{16}$
dito dito	3	„	$74\frac{3}{8}$	$74\frac{1}{2}$	$74\frac{7}{16}$
dito dito	4	„	$95\frac{1}{2}$	$95\frac{5}{8}$	$95\frac{5}{8}$
Amortisatie-Sijndikaat	$3\frac{1}{2}$	„	$89\frac{1}{8}$		
Handelmaatschappij	$4\frac{1}{2}$	„	142	$142\frac{1}{2}$	$142\frac{1}{4}$
Oost-Indische Leening	4	„	$93\frac{5}{8}$		
BELGIE.					
Certifik. bij *Rotschild*	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$50\frac{3}{4}$		
SPANJE.					
Obligatien	$1\frac{1}{2}$	pCt.	$24\frac{15}{16}$	25	
Oblig.	3	„	41		
Binnenl. Schuld	3	„	$36\frac{5}{8}$	$36\frac{11}{16}$	
PORTUGAL.					
Obligatiën	3	pCt.	$42\frac{7}{8}$	$43\frac{1}{8}$	43
dito 1856.	3	„	$42\frac{1}{4}$	$42\frac{3}{4}$	$42\frac{5}{8}$
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en Co.*	5	„	$103\frac{1}{8}$		
Obligat. 1828 & 1829	5	„	$101\frac{3}{4}$	$101\frac{7}{8}$	$101\frac{3}{4}$
Certifikat. 1831 & 1833	5	„	92		
dito 5e Serie	5	„	$95\frac{7}{8}$	96	
dito 1855 6e Serie	5	„	98	$98\frac{1}{4}$	$98\frac{1}{8}$
dito Adm. te Lond.	$4\frac{1}{2}$	„	94		
Cert. van Assign.	6	„	$64\frac{1}{4}$	$64\frac{1}{2}$	$64\frac{1}{4}$
POLEN.					
Obligatien.	4	pCt.	$77\frac{3}{4}$		
OOSTENRIJK.					
Oblig. Metaliek	5	„	$71\frac{5}{16}$	$71\frac{1}{2}$	$71\frac{1}{2}$
Oblig. Rente Am.	5	„	$83\frac{3}{4}$	$83\frac{15}{16}$	$83\frac{15}{16}$
dito dito Nat. 1854.	5	„	$73\frac{1}{4}$	$73\frac{1}{2}$	$73\frac{1}{2}$
dito dito	$2\frac{1}{2}$	„	$37\frac{1}{8}$	$37\frac{5}{16}$	$37\frac{1}{4}$
AMERIKA.					
Ecuad. Oblig. 1855	100 £		$13\frac{3}{16}$	$13\frac{7}{8}$	
Grenada, Oblig.	$3\frac{1}{4}$	„	17	$17\frac{1}{8}$	$17\frac{1}{8}$
Mexiko, Obl.	3	„	$17\frac{3}{8}$	$17\frac{9}{16}$	
N.-Am. Illin. Spw. Aand.			91		
N.-Am. Illin. Obl. C. B.	7	„	$77\frac{1}{4}$	$77\frac{1}{2}$	$77\frac{1}{4}$

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Bijvoegsel bij No. 261.
van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Zitting van den Stedelijken Raad

Vervolg en slot der Zitting van 29 Oktober.

De *Voorz.* zegt dat de goede verlichting der buitenwijken moeijelijk in praktijk te brengen is. B. en W. hebben reeds meermalen er over gesproken, hoe aan het verlangen naar eene goede verlichting het best ware te voldoen, doch konden het met den gasfabriekant niet eens worden, en zelfs is het denkbeeld geopperd, om voor de buitenwijken eene kleinere gasfabriek op te rigten. Wat men ook doen wil, zal echter noodwendig tot meerdere uitgaven leiden, en zoolang deze post op hetzelfde cijfer blijft, kan men geen belangrijke verbeteringen invoeren.

De heer *Jongeneel* ondersteunt het aangevoerde door den heer *Schuurman* omtrent de hinderpalen op den bewusten weg, en deelt eveneens de meening over de verlichting der buitenwijken; een gloeijende spijker op een paal is toch geen verlichting der 19de eeuw; eene verlichting dier wijken met gas acht Spr. wel moeijelijk, maar hij meent toch, dat althans veel tot verbetering gedaan kan worden.

De heer *v. Rees* vestigt de aandacht op het akademieplein, dat volstrekt niet verlicht is.

De heer *Pabst* vraagt, waarin de door den gazfabriekant afgeslagen voorstellen bestaan; Spr. zou wel wenschen dat men een ander akkoord kon aangaan ten gevolge waarvan het ongerief in de verlichting der buitenwijken wierd opgeheven en de ingezetenen minder hooge prijzen voor het gas betaalden. Naar Spr. gehoord heeft is de aannemer niet zoo ongenegen, en zou hij zelfs terreinen hebben gezocht om elders eene fabriek te plaatsen. Het is toch een bedroevend feit dat nog 5 jaren het gas zoo veel duurder voor de ingezetenen zal blijven dan in andere steden.

De *Voorz.* deelt mede, dat de aannemer voorstellen heeft gedaan, welke de komm. van fabrikaadje veel te bezwarend vond; terwijl Spr. gelooft, dat er veel voor te zeggen valt, om, in navolging van andere steden, waar dit goede resultaten oplevert, de stad zelve de leverancier te laten zijn.

De heer *Ram* herinnert, dat eenigen tijd geleden door de bewoners der Maliebaan een rekwest is ingediend, waarin op eenige verbeteringen, ook in de verlichting werd aangedrongen; Spr. vraagt of de uitgave voor die betere verlichting onder de *f* 26000 begrepen is.

De *Voorz.* zegt, dat daarvoor slechts kleine verbeteringen zullen kunnen tot stand gebragt worden.

De heer *Jongeneel* beveelt deze zaak zeer aan het bestuur aan. Dit alleen wil hij nog mededeelen, dat het kontrakt met den heer *de Heus* in de komm. van fabrikaadje is geweest, doch dat de gevoelens der leden verdeeld waren. Spr. is overtuigd dat de zaak bij welwillendheid van beide zijden wel tot eene regeling zoude te brengen zijn, en de belangen der burgerij hierbij bevorderd zouden worden, en voorzeker is het eene flaauwe troost voor de bewoners der buitenwijken dat zij nog vijf jaren in het duister zullen ronddwalen.

Het artikel wordt met het volgende goedgekeurd.

No. 80. Vervolgings- en proceskosten in zake van politie. — *f* 600.

De komm. stelt eene verhooging voor van *f* 400.

De heer *de Jong* kan zich met de gronden, waarop die verhooging wordt gevraagd, niet vereenigen. Men grondt die op de meerdere kosten van drukwerk en van papier, die het aanzienlijk accrès der policieverordeningen veroorzaakt. Spr. kan niet gelooven dat daartoe de meerdere som van *f* 400 noodig is. De groote last der werkzaamheden drukt niet alleen op de ambtenaren van het kantongeregt, maar ook den ontvanger der registratie van de regterlijke akten. Voor hem schijnen de gelden niet bestemd. De vervolgingskosten komen ten laste van het rijk. De aangevraagde som kan dus daarvoor niet noodig zijn. Het O. M. kan naar zijn oordeel de onkosten met *f* 600 bestrijden. Het papier en drukwerk, door den deurwaarder te gebruiken, kan niet komen ten laste van de stad. Tenzij hij nadere inlichtingen verkrijge, zal hij genoodzaakt zijn tegen het voorstel der komm. te stemmen.

De heer *Metelerkamp* zegt dat de drukloonen een aanzienlijk bedrag vormen; dat wat het papier betreft het O. M. toch het origineel der exploiten moet geven, en dat de werkzaamheden van het O. M. zoozeer zijn vermeerderd, dat er hulp voor noodig is.

De heer *de Jong* zou zich nog met het voorstel kunnen vereenigen als bv. de ontvanger der registratie eene toelage zou ontvangen, doch ziet er bezwaar in, voor de werkzaamheden van het O. M. bij het kantongeregt *f* 400 meer toe te kennen.

De *Voorz.* deelt mede, dat na het opmaken der begrooting ter zijner kennis is gekomen een verzoek van den ontvanger der registratie, om eenige tegemoetkoming wegens zijne vermeerderde werkzaamheden. Uit de verhooging van dezen post zou dit dus ook kunnen gevonden worden.

De heer *Boer* zegt, dat het hier hoofdzakelijk geldt de onkosten aan het kantongeregt zelf; van het rijk wordt daarvoor slechts eene onbeduidende som verstrekt. Bij de groote vermeerdering van werkzaamheden ten behoeve der stad, sedert de invoering der nieuwe verordeningen, is het billijk dat hierin eenigermate worde te gemoet gekomen.

De heer *Metelerkamp* gelooft te spreken in den geest der komm. als hij zegt, dat zij den post meer als kredietpost beschouwt.

De heer *Pabst* kan niet goedkeuren, dat men bij de gemeente moet vragen de betaling voor posten die het rijk behoorde te voldoen; Spr. zou er daarom tegen zijn dien post te verhoogen, die dan voortdurend zoo op de begrooting zal voorkomen als hij eens is genoten.

De heer *v. Rees* betreurt het dat een verdienstelijk ambtenaar zulke onkosten heeft, doch zou er tegen zijn, die uit stads kas te vergoeden bij de bij de hooge regering heerschende strekking om onkosten ten laste van den staat door de stad te laten betalen.

De heer *de Jong* zegt, dat de vergoeding der kleine onkosten voor de regterl. kollegiën niet onherroepelijk geregeld is, en als zij niet voldoende is, op verzoek, bij kon. besl. verhoogd wordt; de stad moet daarin dus niet voorzien. Verzekert de komm. Spr. echter, dat de vermeerdering wordt gevraagd om eene toelage te geven aan den ontvanger der registratie, dan zou hij er nog voor zijn, eene verhooging van *f* 200 te verleenen.

De *Voorz.* gelooft niet, dat de komm. eene zoo bepaalde bestemming kan verzekeren doch dat de hier uitgetrokken som zal moeten dienen tot goedmaking der vervolgings- en proceskosten in het algemeen.

De heer *v. Dielen* gelooft, dat er redenen van billijkheid bestaan, om de meerdere bemoeijingen ten aanzien der nieuwe policie-verordeningen te vergelden, naardien er een hooger bedrag van boeten te dier zake in stads kas is gevloeid.

De heer *de Muralt* is niet voor de verhooging; ook niet met het oog op het beginsel, dat de onkosten van het kantongeregt ten laste van het rijk komende, het rijk die ook voldoen moet; Spr. meent dat men het dagel. bestuur geen aanleiding moet geven om uitgaven te doen in strijd met dat beginsel.

Het voorstel der komm. verworpen zijnde met 14 stemmen tegen die der 5 leden van de komm. wordt het art. met het volgende goedgekeurd en de verg. verdaagd tot 6½ uur des avonds.

Avondzitting van Donderdag 29 Oktober.
Voorzitter Mr. *N. P. J. Kien.*

Tegenwoordig zijn 21 leden; afwezig de HH. *v. Veersen*, *v. Boetzelaer*, *v. Cleeff*, *Mulder*, *v. Stirum* en *Trip*.

Aan de orde van behandeling is de voortzetting der beraadslagingen over de begrooting, en wel volgnummer 82 der begrooting van uitgaven, dat met het volgende zonder omvraag wordt goedgekeurd, gelijk het door de komm. is gewijzigd.

Art. 84. *Kosten van aanleg en onderhoud van straten, wegen en pleinen*, als:

a.	*binnen de gemeente*	*f* 16000.
b.	*buiten* » »	- 4000.
		f 20000.

Door de komm. is voorgesteld dit cijfer op *f* 18000 terug te brengen.

Den heer *Bosch* komt het voor, dat de bestrating veel te wenschen overlaat, waarom hij zich niet met het voorstel tot vermindering kan vereenigen. Spr. gelooft, dat verschillende deelen van de kom der gemeente mank gaan aan slechte bestrating. Spr. vraagt ook, of het niet mogelijk ware, dat bij herstellingen de straten met meer spoed weder in orde gebragt wierden.

De *Voorz.* gelooft ook dat het wenschelijk is, dat die reparatiën spoediger geschieden. Ook meent Spr. dat, hoe meer op dezen post wordt uitgetrokken, des te beter het doel, eene goede bestrating, te bereiken is; evenwel, men zal daaraan zooveel doen als de middelen toelaten.

De heer *Ram* gelooft, dat men geen normaal cijfer kan aannemen, vooral met het oog op de uitbreiding der stad en de tegenwoordig in gebruik zijnde wijze van bestrating. Spr. ondersteunt overigens het gesprokene door den heer *Bosch* met betrekking tot den slechten toestand waarin sommige gedeelten der stad met betrekking tot de bestrating verkeeren.

De heer *Jongeneel* zegt, dat de komm. ook wenschte dat vele gelden voor de bestrating konden worden uitgegeven, doch dat alles zijne grenzen heeft. De bestrating, zegt Spr., gaat vooruit; *f* 20,000 is nog nimmer toegestaan, en vroeger was de som slechts *f* 16,000. Spr. zegt overigens dat, wil de bestrating goed geschieden, zij veel tijd vereischt.

Het voorstel der komm. wordt hierop met 10 tegen 9 stemmen verworpen en het artikel dus onveranderd aangenomen; voor hebben gestemd de heeren *Jongeneel*, *van Dielen*, *Metelerkamp*, *van Hengelaar*, *Pabst*, *Schuurman*, *de Graaff*, *Visscher* en *van Lier*.

N°. 85. *Kosten van aanleg en onderhoud van grachten, vaarten, bruggen, enz.* . . . *f* 16.000.

De heer *Bosch* wijst op den slechten toestand waarin sommige baliën langs de grachten verkeeren o. a. voor de woningen der HH. *Beelaarts* en *v. d. Post*. Als er kwestie omtrent het onderhoud bestaat, wenschte Spr. dat de zaak tot onderzoek aan de regtsgeleerde komm. wierd in handen gegeven.

De *Voorz.* dit mede wenschelijk achtende wordt konform besloten en het artikel met de drie volgende goedgekeurd.

N°. 89. *Kosten van aanleg en onderhoud van wandelplaatsen en plantsoen.* . . . . . . *f* 4,400.

De heer *Bosch* herinnert, dat in het rekwest der bewoners van de Maliebaan ook is gevraagd een gemakkelijker toegang tot die wijk; die toegang is vooral bij regen zeer morsig; de kameraar heeft wel gezegd, dat dit niet was te verhelpen, doch met eerbiediging van diens oordeel acht Spr. dat toch twijfelachtig. Ter bevordering der zindelijkheid zijn overal overdekte goten of trottoirs gelegd; Spr. vraagt of dat ook niet daar te doen ware, en hij geeft dus in overweging, het rekwest nog eens in handen van den kameraar te stellen.

De *Voorz.* zegt, dat aanvankelijk reeds eenige maatregelen genomen zijn, en de zaak overigens een punt van overweging uitmaakt.

De heer *de Muralt* ondersteunt het aangevoerde door den heer *Bosch* en zegt, dat de bewoners buiten de Tolsteeg dezelfde klagten geuit hebben. Spr. gelooft, dat men niet genoeg in het oog houdt, dat de vroegere konditie van de bewoners der buitenwijken voordeeliger was dan van die in de stad; zij betaalden minder; en nu zijn de kosten voor het buurtwezen als anderszins ook over hen omgeslagen, zij betalen nu allen dezelfde lasten en toch worden hunne belangen niet altijd evenzeer als die der binnen wijken behartigd.

De *Voorz.* erkent dit laatste niet; Spr. acht het wel mogelijk dat de bestrating als anderszins minder goed is dan in de stad, doch dit is niet afhankelijk van het stedelijk bestuur, en er worden toch ook verbeteringen in aangebragt. Spr. zegt, dat degeen die de aanmerking gemaakt heeft, door zijne nieuwe betrekking in staat zal zijn die belangen in het koll. van B. en W. te doen gelden.

De heer *Ackersdijck* zegt, dat hij bevestigen kan, dat vroeger de toestand der buitenwijken veel ongunstiger was dan tegenwoordig. Evenwel deelt hij in den wensch dat vooral de wegen nog mogen verbeterd worden. Spr. vestigt er de aandacht op, dat in andere landen tegenwoordig het draineren op de wandelwegen wordt toegepast, waardoor zelfs bij de zwaarste regens onmiddelijk het water wegtrekt. Spr. geeft in bedenking of dit hier niet ware toe te passen.

De *Voorz.* zegt, dat dit punt dikwijls in overweging is geweest en met de aangewezen methode reeds Proeven zijn genomen, doch dat de kameraar meende, dat zij minder gevoegelijk op de Malibaan kon worden toegepast. Spr. zal de zaak evenwel gaarne nogmaals tot een punt van overweging maken, om te zien wat in deze gedaan kan worden.

Het artikel wordt zonder omvraag goedgekeurd; gelijk mede het volgende met de door de komm. voorgestelde verhooging van *f* 4600.

N°. 91. *Kosten van klokken, enz.* . . . *f* 1000.

De heer *Pabst* vraagt, hoever men gevorderd is met het nieuwe uurwerk voor den Domstoren. Het heeft Spr. leed gedaan dat men tot het vervaardigen van een uurwerk zijn toevlugt heeft gemeend te moeten nemen tot buitenlandsche uurwerkmakers. Hij heeft in vroegere jaren in de *Utr. Courant* gelezen, dat een horologiemaker te dezer stede openlijk werd geprezen door de belanghebbende besturen voor een gemaakt uurwerk dat jaren goed had gegaan. In Rotterdam is bovendien een uurwerkmaker, die op onderscheidene torens uurwerken heeft gemaakt. Het nageslacht moet dan wel in dit punt zijn achteruit gegaan. Eens had men *Huyghens* zoo beroemd in dat vak, dat van uit Holland de uurwerken in Engeland werden gemaakt, en nu zoude er niemand gevonden worden die een goed uurwerk op den Dom zoude kunnen maken. Spr. gelooft te mogen betwijfelen of men wel genoeg voor de eer van Utrecht en Nederland heeft gedaan in dit opzigt. Dat een vreemdeling vele torenklokken heeft gemaakt door zijne instrumenten bewijst nog niet dat die man zal kunnen maken een uurwerk voor den Dom zoo veel grooter in afmetingen en kracht dan die gewone toren-uurwerken.

De *Voorz.* gelooft, dat het bestuur, aan hetwelk de zaak is overgelaten, naar zijn beste weten is te werk gegaan.

De heer *Jongeneel* deelt mede dat deze zaak in de komm. van fabrikaadje is behandeld, en dat hij de verzekering kan geven, dat men alle pogingen heeft aangewend om het uurwerk hier te lande te doen vervaardigen, doch dat deze pogingen zijn mislukt; men heeft zich daarom tot een fabrikant in Parijs gewend, wiens fabriek er geheel voor ingerigt is en waarvan de prijs en kondiliën zeer aannemelijk waren; meer dan 4000 uurwerken waren door deze fabriek met het beste gevolg afgeleverd.

Het art. wordt zonder omvraag aangenomen.

No. 92. *Buitengewone werken tot uitbreiding en verfraaijing der stad, aankoop van gebouwen en afkoop van erfhuren enz.* . . . . . . *f* 6000.

De komm. stelt voor, dit art. met *f* 35000 te verhoogen tot oprigting eener bewaarschool en slooping der Wittevrouwenpoort, welke verhooging zij gedeeltelijk wil dekken door den verkoop van het Maliehuis en eenige andere gemeente-eigendommen.

De heer *Jongeneel* zegt, dat de komm. de laatste hand wenschte gelegd te zien aan de verfraaijing der stad. De poort is eene hindernis op den weg en door de wegruiming zal men eene fraaije *entrée* verkrijgen; er zijn reeds plannen gemaakt volgens welke die 14 ellen breed zou worden, zoodat drie rijtuigen elkander zouden kunnen passeren; de kosten daartoe zijn geraamd op *f* 23000, dus *f* 15000 na aftrek van de opbrengst der poort ad *f* 8000. Het tweede plan, zegt Spr., is van zeer belangrijken aard; men wil aan het Nieuwe Werk eene goede bewaarschool oprigten, welke voor 450 kinderen zal kunnen dienen; het terrein leent zich hier geheel voor; hiertoe wordt *f* 20,000 vereischt. Als nu de stad ter volvoering dier beide plannen bezwaard moest worden met eene nieuwe leening, dan nog zou Spr. de eerste zijn om zijne stem daaraan te geven; doch zonder daartoe over te gaan kunnen de gelden gemakkelijk gevonden worden. De stad moet zoo min mogelijk eigendommen bezitten, die geen bepaald doel hebben; daartoe behoort het Maliehuis; de geraamde opbrengst van den verkoop van dit pand is *f* 30,000, en hierbij gevoegd, de geraamde opbrengst van den verkoop van drie huisjes in het Achterom, komt men tot eene som van *f* 32000. Spr. acht het van belang, dat de zaak bij deze begrooting behandeld wordt, wijl zij anders op de lange baan wordt geschoven en een en ander reeds te lang vertraagd is.

De *Voorz.* zegt dat het Maliehuis voor 200 jaren is aangekocht om in het belang der Akademie te strekken; dat het nu eene plaats is waar vooral ook de vele vreemdelingen die de stad bezoeken kunnen uitrusten en verversching bekomen. Het komt Spr. echter niet voor dat van die gelegenheid zooveel gebruikgemaakt wordt. Ook voor de pacht er van schijnt niet veel lust te bestaan, en Spr. acht het dus wel mogelijk dat het voor de stad eene goede zaak zou zijn het te verkoopen.

De heer *Karsten* ondersteunt zeer het voorstel om het Maliehuis niet langer als stads eigendom te behouden; het dient niet meer waarvoor het tijdens de stichting der akademie werd opgerigt, en eene plaats van uitspanning te behouden, welke zooveel aan de stad kost, acht Spr. niet raadzaam; bestaat daaraan behoefte, dan zullen zich wel partikulieren opdoen om daarin te voorzien.

De heer *Schuurman* is nimmer teruggetreden als voorstellen gedaan werden die bepaaldelijk het onderwijs golden, doch hier is het meer eene finantieele *luxe*, die Spr. meent dat men zich niet moet veroorloven, als de bron van het welzijn der stad, het marktwezen, gestopt blijft, — het plan tot oprigting eener overdekte korenmarkt blijft slapen, — hij vreest het is eene doodslaap.

De heer *de Muralt* gelooft niet, dat het doel der komm. is geweest, reeds bij de behandeling der begrooting te doen beslissen, of werkelijk die poort geamoveerd en die gebouwen verkocht zullen worden, maar meer, of de raad zich al dan niet met de strekking van het voorstel vereenigt. Wat betreft den verkoop van het Maliehuis, meent Spr. dat men niet uit het oog verliezen moet, dat dit gebouw niet meer dezelfde diensten aan het publiek bewijst als oudtijds, en er te dien opzigte eene zeer groote verandering heeft plaats gehad; de Maliebaan was vroeger de hoofd- zoo niet de eenige wandelplaats; later is de gansche onmiddellijke omtrek der stad tot wandeling ingerigt; van daar dat op verschillende punten plaatsen voor uitspanning en verversching zijn verrezen; o. a. het Stationskoffijhuis, Tivoli, enz. Daarbij komt nog, dat de Baan ten gevolge van den toenemenden aanbouw van woonhuizen, ieder jaar minder tot wandeling zal gebezigd worden en de tijd welligt niet ver verwijderd is, dat zij er in het geheel niet meer toe zal dienen.

De *Voorz.* gelooft dat, al wordt het voorstel aangenomen, nog andere besluiten noodig zijn om tot de uitvoering der plannen te geraken; Spr. meent dus, dat hier slechts over het finantieel gedeelte beslist behoeft te worden.

De heer *Jongeneel* zegt, dat de komm. voorstelt die *f* 35000 uit te trekken en zoodoende te besluiten, dat die nuttige werken tot stand zullen komen. Spr. zegt voorts, dat de komm. van fabriekaadje wel over de oprigting eener korenbeurs geraadpleegd heeft, doch van het doen van voorstellen weêrhouden is doordien men niet alles te gelijk kan tot stand brengen; *f* 35000 ware daartoe bovendien veel te weinig.

De heer *v. Dielen* meent, dat die voorgestelde post gelijk hij is uitgedrukt niets kan zijn dan een finantiëel plan — maar een bepaald plan tot twee aangewezen doeleinden; en nu meent Spr. dat niets belet, dat de wijze waarop men tot de uitvoering zal overgaan aan latere raadsbesluiten worde ontworpen, en Spr. gelooft dus, dat slechts moet worden uitgemaakt, of men die gelden tot dat doel wil verleenen.

De heer *v. Hengelaar* zegt, dat zijne meening is, dat van beide punten één bepaald voorstel gemaakt wordt.

De heer *Ackersdijck* zegt, dat het voorstel nieuw zijnde, men welligt zou schijnen een overhaast besluit te nemen; evenwel dit weegt bij Spr. niet, aangezien het denkbeeld niet nieuw is, want de vraag, of het Maliehuis eene stedelijke inrigting dient te blijven, is reeds dikwijls ter sprake gekomen, zoodat ieders meening daaromtrent vast staat, en Spr. wil wel zeggen dat hij van oordeel is, dat het dit niet moet blijven. Door een besluit bij de behandeling der begrooting te nemen, meent Spr. evenwel, dat men toch niet meer doet dan een bepaald voornemen uitspreken. Ook wat betreft het wegruimen der poort en het bouwen van de bewaarschool, kan Spr. met vertrouwen zijn gevoelen uitspreken; het eerste acht hij eene groote verfraaijing, en het tweede eene voldoening aan een der dringendste behoeften. Een der vorige Spr. heeft, zegt Spr., gewezen op het daarstellen eener korenbeurs in het belang der nijverheid; ook dat gaat Spr. zeer ter harte, doch beide zaken tegenover elkander stellende, moet hij tegen het beweren opkomen, dat de oprigting eener bewaarschool eene zaak van *luxe* zou zijn; het is de vervulling van een pligt, die reeds lang had moeten vervuld worden, om de kinderen bij hunne eerste intrede in het maatschappelijk leven eene betere rigting te geven, en Spr. houdt het er voor, dat men geen nuttiger besluit kan nemen dan om eene groote, goede, gezonde bewaarschool op te rigten, hetgeen ook van groot voordeel voor de nijverheid zal zijn, in zooverre dan het geslacht, dat zich met handwerken zal bezig houden, goed wordt opgevoed.

De heer *v. Lier* heeft in den loop der diskussiën een zeer ongunstig tafereel hooren ophangen omtrent het voordeel dat de stad van het Maliehuis trok, en gelooft, dat als men onder die omstandigheden over den verkoop ging beraadslagen, dit soms eenen nadeeligen invloed met betrekking tot den verkoopprijs zou kunnen hebben. Spr. gelooft dus in overweging te moeten geven, deze zaak thans niet verder te bespreken.

De heer *v. Hoytema* vraagt, of als die posten op de begrooting gesteld worden, daardoor verstaan moet worden, dat er nog een besluit van den raad vereischt wordt, om die gelden te kunnen besteden tot die twee doeleinden, met andere woorden, of van die gelden geen gebruik zal kunnen worden gemaakt voor iets anders? Spr. vraagt dit, omdat in het rapport staat: »ten aanzien van het oprigten van schoollokalen vindt de komm. minder bezwaar, en wanneer de behoefte daarvan erkend is zou zij niet aarzelen, hare goedkeuring aan eene verhooging van belasting of het sluiten eener geldleening te geven." Hoe noodig nu eene bewaarschool ook zijn moge, verkeert men toch, zegt Spr., in een bijzonderen toestand, waarop niet schijnt gelet te zijn: in Januarij a. s. zullen openbare scholen moeten worden opgerigt, en er zijn geene lokalen, en het zou dus wel kunnen zijn, dat de oprigting van doeltreffende lokalen voor openbaar onderwijs de prioriteit vereischte.

Den *Voorz.* komt het voor, dat al wierd de post uitgetrokken, er toch nog een besluit zou noodig zijn, waarbij de raad die gelden aanwees tot oprigting eener bewaarschool; verder te gaan zou Spr. minder wenschlijk achten.

De heer *Jongeneel* deelt het gevoelen van den heer *v. Lier* niet. Spr. is overtuigd, dat een kooper niet angstvallig de resultaten der stad zal onderzoeken, hij zal weten dat een bestuur van eene stad met geen voordeel huizen kan administreeren, en wat de meening van den heer *v. Hoytema* en den Voorz. betreft, stelt de komm. bepaald voor, en hierop verlangt zij de beslissing van den raad, om de *f* 35000 tot het voorgestelde doel af te zonderen.

De heer *de Muralt* zou meenen, dat het gevaarlijk ware op die wijze besluiten te nemen, en dat men bij behandeling der begrooting wel zulke voorstellen kan aannemen als de uitdrukking van een voornemen, maar niet als een vast besluit; althans, wilde men dit laatste, dan gelooft Spr., dat het voorstel ten minste zou moeten worden gesplitst, want deze zal zijn voor, gene tegen den verkoop van het Maliehuis, deze voor, gene tegen het afbreken der poort, andere leden zullen liever eene korenbeurs zien tot stand brengen, en weder anderen zullen meenen, dat er grootere behoefte aan lokalen voor openbare scholen zal kunnen zijn.

De heer *Pabst* meent, dat natuurlijk een plan zal worden overgelegd ten einde die posten te besteden.

De *Voorz.* zegt dat dit met dien verstande zal geschieden dat B. en W. in de eerste plaats hunne aandacht zullen vestigen op wat de komm. het wenschelijkst voorkomt.

Het voorstel der komm. wordt met algemeene stemmen aangenomen.

De door de komm. op het volgend art. *Onderhoud der gebouwen ten dienste der stedel. administratie en politie enz.* *f* 8500, voorgestelde vermindering van *f* 1000 wordt met 13 tegen 7 stemmen aangenomen; tegen hebben gestemd de HH. *Boer*, *v. Rees*, *Ackersdijck*, *de Jong*, *v. Hoytema*, *Bake* en de Voorz.

No. 100. *Toelage aan de Hoogeschool* . *f* 5000.

De heer *Pabst* komt het voor, dat die post op de begrooting niet gejustificeerd wordt. Zij komt ook op de staatsbegrooting niet in ontvang voor en Spr. heeft ook nooit eene aanvraag van kuratoren gevonden. Spr. weet ook niet wat er mede gedaan wordt; hij heeft gehoord dat als een nieuw ziekenhuis moest worden aangebouwd, kuratoren door die gelden een kapitaal zouden hebben om daarin te voorzien, maar er is toch omtrent het doel dier uitgave niets bekend en Spr. meent, dat dit wel het geval mag zijn als men *f* 5000 geeft.

De *Voorz.* zegt dat het eene som is die de raad als het ware heeft toegezegd van jaar tot jaar te betalen, ter vermeerdering van het fonds der akademie, opdat men daaruit noodige uitgaven kunne doen. Spr. wijst op de oprigting van een nieuw laboratorium, van een observatorium en andere inrigtingen en meent, dat men daaruit zien kan, dat er veel ten nutte der akademie met dat fonds gedaan wordt.

De heer *Pabst* verklaart zich door deze inlichting gerust gesteld, doch meent dat het, zoo er althans geene groote bezwaren tegen bestonden, toch regelmatiger zou zijn, zoo men wist waartoe die toelag bestemd was.

Het artikel wordt zonder omvraag goedgekeurd.

N°. 1101 *Bijdrage tot de kosten* der *Latijnsch scholen*. . . . . *f* 680

De heer *Karsten* vindt in de bijlagen, achter jaarwedden der docenten aan het gymnasium, afzonderlijk opgegeven: *vergoeding voor het gemis van vr woning, aan den rektor, konrektor en oudsten pra ceptor, elk f* 200, *aan den* 2. *en jongsten praecepto elk f* 150. Spr. zou in bedenking geven, of h niet wenschelijk ware die splitsing op te heffen deze laatste gelden te voegen bij de traktementen. D splitsing acht Spr. eenigzins abnormaal: vroeger war er onderscheidene posten, waaraan eenig voordeel, dat van vrije woning, verbonden was; later is dat geschaft en men heeft ter vergoeding daarvan de trak menten verhoogd; nu vindt men voor die posten meer behalve het traktement eene bijzondere som uit trokken als vergoeding voor dit of dat voordeel; alle voor bovengen. docenten is dat gebleven. Bove dien, zegt Spr., is die vergoeding fiktief; want jaren geleden is aan die docenten de vrije woni ontnomen, en heeft men hun gezegd: daarvoor gij 3, 4 à 500 gulden kompensatie hebben, n evenredigheid van het huis dat zij bewonen moest die docenten overleden zijnde, heeft men hunnen volgers eene geringere vergoeding toegelegd, en blijft voortdurend in de bijlagen staan behalve traktement eene som van *f* 200 of *f* 150 *quasi* vergoeding van huishuur; dit heeft het zonder voorkomen alsof men in 1858 voor *f* 200 en *f* eene goede woning kon huren. Spr. stelt daa voor, die vergoedingen niet afzonderlijk op te nem

De *Voorz.* zegt, dat de geheele regeling berus een besluit van den raad. Spr. gelooft, dat het genlijk op hetzelfde neêrkomt, of de docenten gelden ontvangen als tegemoetkoming voor huu onder hun traktement, doch meent, dat de raad het voorstel aan te nemen den docenten eene g ondienst zou doen, aangezien zij dan meer in pensioenfonds zouden moeten betalen.

De heer *Karsten* ziet in dit laatste juist eene r vóór zijn voorstel pleitende; de docenten toch zo door iets meer aan het pensioenfonds te be ook naar evenredigheid een grooter pensioen trek

De *Voorz.* merkt aan, dat dit juist niet het zou zijn, daar vaste pensioenen worden toege Spr. gelooft, dat hij als voorzitter er op moet dringen, dat dit voorstel, eene wijziging van vroeger raadsbesluit ten doel hebbende, afzonde worde behandeld.

De heer *Karsten* trekt zijn voorstel ten ge der gemaakte bedenkingen in, en beveelt de zaa overweging aan B. en W. aan, ten einde er bij volgende begrooting verandering in worde gebra

De *Voorz.* wil wel aannemen het punt ter s te brengen, doch is niet voornemens eene verand voor te stellen, daar hij de zaak goed acht.

De heer *v. Rees* meent, dat men de traktem der onderwijzers van het gymnasium in de toege verordening op de traktementen moet opnem bij de behandeling daarvan het voorstel van den *Karsten* in overweging nemen.

De *Voorz.* zegt, dat, betreffende die traktem alles reeds bij raadsbesluit geregeld is.

De heer *Ackersdijck* geeft in overweging d derwerp nu te laten rusten, vooral omdat de het middelbaar onderwijs wearschijnlijk binne wel eene nieuwe regeling zal daarstellen.

De heer *Pabst* wijst op de *f* 690 opbrengst 10 pct. van de minervalia, en zegt dat bij ge heid van de behandeling der rekening de we uitgesproken, dat dit pensioenfonds opgeheven gelden in stads kas gestort mogten worden, die 10 pct. niet meer afzonderde. Spr. a dus zeer wenschelijk, dat dit dien ten gevol B. en W. in overweging worde genomen.

Het art. wordt met de veertien volgende gekeurd.

(*Vervolg* h

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZO